

JONGERE LEERLINGEN ROKEN EN DRINKEN MINDER,
MEER AANDACHT NODIG VOOR 16-PLUSSERS

VAD Leerlingenbevraging peilt naar alcohol-, tabak- en druggebruik jongeren

Brussel, 19 december 2014 - Sinds het schooljaar 2000-2001 organiseert de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw (VAD) jaarlijks een leerlingenbevraging over alcohol en andere drugs bij jongeren in het secundair onderwijs. De nieuwe cijfers, van het schooljaar 2012-2013, bevestigen de trends van de afgelopen jaren. Steeds minder jongeren roken, en zij die het wel doen, starten later. Ook wat alcohol betreft, beginnen jongeren steeds later te drinken, al zien we daar wel een kantelpunt op 16 jaar. Op vlak van cannabisgebruik blijven de cijfers onveranderd: net als bij voorgaande bevragingen blijkt ongeveer één op de tien jongeren het afgelopen jaar cannabis gebruikt te hebben.

Jaarlijks bundelt VAD de resultaten van de leerlingenbevraging in een synthesrapport, representatief voor Vlaamse jongeren in het secundair onderwijs. Vandaag wordt het rapport van het schooljaar 2012-2013 gepresenteerd, waarin 30.592 leerlingen uit 67 verschillende scholen deel namen aan de bevraging. De resultaten liggen in de lijn van de vorige jaren.

Tabak: dalende trend zet zich niet door bij oudste leerlingen

In 2012-2013 gaf 29,7% van de jongeren aan ooit gerookt te hebben. Dit cijfer bevestigt de dalende trend van tabaksgebruik onder jongeren. Voor de jongeren die wel rookten, kwam de eerste sigaret er gemiddeld op 14,5 jaar. Bij 28,1% was dat pas op 16 jaar of ouder. Bovendien daalt het ooitgebruik van tabak bij de 17-18-jarigen merkkelijk trager dan in de andere leeftijdscategorieën. 17,3% van de 17-18-jarigen is een dagelijkse roker. Dit betekent dat er naast de preventieve programma's ook nood is aan tabaksstopprogramma's bij de oudere leerlingen.

Alcohol: scharnierleeftijd 16

Sinds 2009 ligt de wettelijke minimumleeftijd voor het kopen van alcohol (bier en wijn) op 16 jaar. Hoe verhoudt zich dit tot het gebruik in de realiteit? 51,6% van de min-16-jarigen heeft al ooit alcohol gedronken. Nog steeds de helft, maar het is alvast een sterke daling tegenover 76,7% in 2005-2006. Meer en meer jongeren onder de 16 zijn zich ook bewust van dat verbod op alcohol voor hun leeftijdsgroep. VAD vroeg hen of zij gemakkelijk aan alcohol kunnen raken. 56,6% antwoordde positief. Drie jaar geleden, tijdens het schooljaar 2010/2011, was dat nog 64,6%. Ook zeggen meer en meer min-16-jarigen geen alcohol te drinken omdat dit voor hun leeftijd verboden is: in het schooljaar 2007/2008 gaf 30,3% dit als motief om niet te drinken, in 2012/2013 is dit gestegen tot 48,6%. Deze positieve evolutie bevestigt het belang van een duidelijke wetgeving en blijvende sensibilisering naar jongeren en hun omgeving, om de beginleeftijd van alcoholgebruik uit te stellen.

16 blijft wel een scharnierleeftijd. Er zijn weinig jongeren die pas later een eerste glas drinken. Bij jongeren tussen 16 en 18 jaar dronk 79,6% tijdens de laatste maand voor de bevraging, 34,3% drinkt regelmatig alcohol. In deze leeftijdscategorie is alcohol dus gemeengoed. Eén op tien geeft aan maandelijks minstens één keer meer dan zes glazen (voor jongens) of vier glazen (voor meisjes) op twee uur tijd te drinken. Jongeren sensibiliseren over occasioneel risicovol drinken blijft de komende jaren belangrijk.

Cannabis en illegale drugs

17,3% van de jongeren heeft ooit cannabis gebruikt, 10,5% gebruikte het afgelopen jaar. Hiermee zien we voor het derde jaar op rij gelijklopende cijfers. Wel verwachten meer en meer jongeren geen reactie van hun vrienden indien ze cannabis zouden proberen. In het schooljaar 2008/2009 verwachtte 71,8% dat hun vrienden het proberen van cannabis zou afkeuren, in 2012/2013 is dit gedaald tot 64,5%. Dit wijst op een groeiende normalisering van cannabisgebruik bij jongeren.

Andere illegale drugs blijven een eerder marginaal gegeven onder jongeren. 3,7% heeft ooit een andere illegale drug gebruikt, 1,7% gedurende het afgelopen jaar. De gemiddelde beginleeftijd voor illegale drugs ligt hoger dan voor alcohol of tabak, met 15,4 jaar voor cannabis en 16,3 jaar voor andere illegale drugs.

Aandacht voor oudste leerlingen

VAD ziet in deze leerlingenbevraging positieve evoluties: er zijn opnieuw minder leerlingen uit het secundair onderwijs die drinken en roken. De inspanningen van scholen om een alcohol- en drugbeleid te ontwikkelen, en de sensibiliseringscampagnes van de afgelopen jaren werpen hun vruchten af.

“Toch moeten we nog inspanningen leveren,” zegt Marijs Geirnaert, directeur van VAD. “Het valt op dat de dalende cijfers voor alcohol en tabak vooral slaan op de 12- tot 15-jarigen. De cijfers voor 16-18-jarigen dalen minder overtuigend, en ook het cannabisgebruik concentreert zich vooral in die oudste groep. Hier zit nog een duidelijke uitdaging.” Voor cannabis moeten we blijven inzetten op de versterking van de maatschappelijke norm dat de meeste jongeren geen cannabis gebruiken. De overheids campagne ‘Laat je niet vangen’ was een eerste aanzet om de discussie over cannabis onder jongeren te stimuleren. Voor alcohol hebben we nood aan een nationaal alcoholplan waarbij onder andere, zoals in de meeste Europese landen, de leeftijd tot 18 jaar wordt opgetrokken. Ook een prijsverhoging van zowel (rol)tabak als alcohol behoren tot de meest effectieve maatregelen.

Vlaams Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin Jo Vandeurzen sluit daar bij aan: “Roken bij jongeren is een probleem waar we al langer mee worstelen. Vanuit het Vlaams beleid gaan we de komende jaren in ieder geval inzetten op rookstop voor jongeren. Door de staats hervorming wordt rookstop een Vlaamse bevoegdheid en dat creëert extra mogelijkheden. Daarnaast blijven we uiteraard ook inzetten op de preventie van alcohol en het gebruik van illegale drugs.”

Voor vragen over de alcohol- en andere drugcijfers

Marijs Geirnaert, Directeur VAD
marijs.geirnaert@vad.be
Tel: +32 (0) 2 423 03 35
Gsm: +32 (0) 495 36 76 79
www.vad.be

Voor vragen over de tabakcijfers

Stefaan Hendrickx, Stafmedewerker tabakspreventie VIGeZ
stefaan.hendrickx@vigez.be
Tel: +32 (0) 2 421 09 61
www.vigez.be

Over VAD/De DrugLijn VAD, de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw, overkoepelt het merendeel van de Vlaamse organisaties die werken rond de thematiek van alcohol, illegale drugs, psychoactieve medicatie en gokken. De vereniging wil vanuit een gezondheids- en welzijns perspectief de Vlaamse bevolking in het algemeen en intermediairs in het bijzonder deskundiger maken in het omgaan met alcohol en andere drugs. VAD is de partnerorganisatie van de Vlaamse overheid in het kader van het preventiebeleid van alcohol- en andere drugproblemen. De DrugLijn is de publieksservice van VAD.

Over VIGeZ VIGeZ vzw, het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie, is een erkende partnerorganisatie die het Vlaamse beleid inzake gezondheidsbevordering en ziektepreventie ondersteunt. Het Instituut is in de eerste plaats een expertisecentrum dat strategieën, advies, ondersteuning bij implementatie en opleiding aanbiedt aan gezondheidswerkers en professionals die bezig zijn met gezondheidspromotie en ziektepreventie en vervult zo een scharnierfunctie tussen theorie en praktijk.